

Ἡρως Κτίστης

Ο Χαράλαμπος Μπούρας δεν είναι πλέον μαζί μας, το έργο του όμως είναι γύρω μας ... ακόμη και εμείς οι ίδιοι είμαστε μέρος του. Γύρω μας υπάρχουν οι γνώσεις της Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής και οι ιδέες που καλλιέργησε και έθεσε στη διάθεση όλων τόσο απλόχερα και αποτελεσματικά. Όμως ενώ αυτό το πεδίο υπήρχε και πριν από τον Μπούρα χάρις στις προσπάθειες των προγενεστέρων του, η Προστασία και Συντήρηση των μνημείων είναι τομείς οι οποίοι στην χώρα μας ποτέ δεν είχαν αναπτυχθεί σε εθνική κλίμακα, επειδή οι αξιοθαύμαστοι πρωταγωνιστές του είδους, έως την εποχή του Ορλάνδου και του Τραυλού, αποτελούσαν μεμονωμένες ατομικές περιπτώσεις. Η μετεξέλιξη του πεδίου δράσης αυτών των πρωτοπόρων σε αποκρυσταλλωμένη επιστημονική – επαγγελματική ειδικότητα εντός της ελληνικής επικράτειας, με ήδη ικανοποιητική θεσμική κατοχύρωση και συλλογική καταξίωση, είναι και αυτή ένα από τα επιτεύγματα του Χαράλαμπου Μπούρα. Οι παλαιότεροι από εμάς ήδη γνωρίζουν αυτή την ιστορία. Η πρώτη αρχή της στη σκέψη του δασκάλου μας μάλλον μας διαφεύγει, όμως τον Μάρτιο 1967, μήνες μετά την ανάληψη καθηκόντων διδασκαλίας στην Αρχιτεκτονική Σχολή της Θεσσαλονίκης, ο Μπούρας είχε έτοιμες τις περίφημες «*Τρεις Προτάσεις*» που νεότερος ακόμη, αλλά ήδη με αναγνωρισμένο επιστημονικό κύρος, πρόλαβε να υποστηρίξει κατά τη διάρκεια του 1^{ου} Αρχαιολογικού Συνεδρίου και ακολούθως να δημοσιεύσει στα *Τεχνικά Χρονικά*. Οι προτάσεις αφορούσαν στην υψηλής αξιοπιστίας τεκμηρίωση και διάγνωση της κατάστασης των μνημείων, την δημιουργία και αποτελεσματική τήρηση κατάλληλων αρχείων και τέλος τις μεταπτυχιακές σπουδές των αρχιτεκτόνων για μια υψηλού επιστημονικού και επαγγελματικού επιπέδου εξειδίκευση. Ταυτοχρόνως, επειδή το περιβάλλον του δεν ήταν ακόμη συλλογικά ώριμο, φρόντισε για την εφαρμογή της ιδέας, έστω και σε ατομικό επίπεδο. Με το ήδη μεγάλο κύρος του και μετά από πάμπολλες ώρες κι ημέρες σύνταξης κειμένων, επιστολών και υπομνημάτων, κατάφερε επί δεκαετίες να εξασφαλίζει υποτροφίες για εξειδίκευση στο εξωτερικό των καλύτερα προετοιμασμένων, νέων αρχιτεκτόνων, που παρά την τότε τεράστια άνθιση της ανοικοδόμησης και την δεδομένη προοπτική επαγγελματικής επιτυχίας σε αυτήν, προτιμούσαν ήδη την όχι τόσο προσοδοφόρο περιπέτεια της εργασίας στα μνημεία. Χρόνο με τον χρόνο ο αριθμός μεγάλωνε και ήδη πλησίαζε την εκατοντάδα, όταν επί τέλους έγινε δυνατή η δημιουργία σχετικών προγραμμάτων και στην Ελλάδα. Κατά το ίδιο μακρό χρονικό διάστημα ο Καθηγητής ετοίμαζε το έδαφος και σε προπτυχιακό επίπεδο με κατ' επιλογήν μαθήματα εφάμιλλα με ό,τι μπορούσαν να προσφέρουν τα καλύτερα τεχνικά πανεπιστήμια της Ευρώπης. Ταυτοχρόνως ο ίδιος πρωταγωνιστούσε στα μεγαλύτερα αναστηλωτικά έργα της χώρας, (πάντοτε χωρίς χρηματική αμοιβή) και η διδασκαλία του ήταν ως εκ τούτου πραγματικά ρεαλιστική, υποστηριζόμενη από την τεράστια πρακτική και οικοδομική γνώση του, που ταυτοχρόνως συνδυαζόταν με τέλεια γνώση των νομικών και άλλων διαδικασιών.

Με όλα αυτά ο Χαράλαμπος Μπούρας είχε άμεση επίδραση σε εκατοντάδες νέους αρχιτέκτονες, οι οποίοι σύντομα διέπρεψαν σε ένα επάγγελμα, του οποίου οι ίδιοι τον αναγνωρίζουν ως κύριο παράγοντα της αυστηρής επιστημονικής και βάσει αρχών ανάπτυξης του στην Ελλάδα. Με άλλες λέξεις ο Χαράλαμπος Μπούρας υπήρξε ο *Ἡρως Κτίστης* αυτής την δραστηριότητας που μας ενώνει και

μας κάνει τόσο χρήσιμους στον κόσμο μας. Ήρωας Κτίστης κατά την αρχαία σημασία του ιδρυτή μιας πόλεως ή γενικότερα ενός συλλογικού θεσμού. Σε αυτό το νέο πεδίο, που ήδη είναι πολύ παλιό και όπου οι παλαιότεροι έχουν πάρει ήδη σύνταξη, αφού όμως πρόλαβαν να μεταδώσουν πολλά στην επόμενη γενιά, ο Χ. Μπούρας μας ενέπνευσε και το ήθος: συναγωνιστές, όχι ανταγωνιστές !

Αλλά ενώ ο χρόνος συνεχώς ρέει και οι καταστάσεις μεταβάλλονται, και καθώς οι δυνάμεις μας δοκιμάζονται, και ενώ ο ίδιος έφυγε, αν και είχε ακόμη τόσο πολλά να προσφέρει και να ευχαριστηθεί, τα πάμπολλα συγγράμματά του διατηρούν στο ακέραιο την αξία τους, ενώ οι συμβουλές του, οι σκέψεις του και οι τρόποι του φαίνεται ότι έχουν ακόμη τόση δύναμη, ώστε να συνοδεύουν ευχάριστα και ευεργετικά την παραπέρα πορεία μας.

Μ. Κορρές
29/7/2016